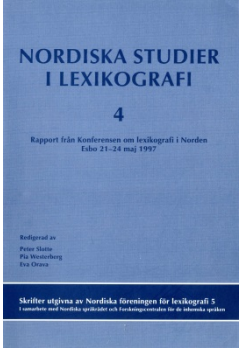

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel:	Retskrivningsordbøger- retskrivningsautoriteter	
Forfatter:	Henrik Galberg Jacobsen	
Kilde:	Nordiska Studier i Lexikografi 4, 1997, s. 97-104 Rapport från Konferens om lexikografi i Norden, Esbo 21.-24. maj 1997	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive	

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Henrik Galberg Jacobsen

Retskrivningsordbøger – retskrivningsautoriteter

The subject of this paper is spelling dictionaries in the Nordic countries, primarily the official Danish orthographical dictionary and its Norwegian and Swedish counterparts. In part 2 spelling dictionaries are looked at as a genre, with special reference to the distinction between 'word list' and 'dictionary'. Part 3 and 4 deal with the spelling dictionary as an authority and discuss the powers of the Scandinavian Language Councils and their influence on the codification of the national orthographical standards. Part 5 focuses on the relations between the official Danish spelling dictionary and other Danish dictionaries intended for school purposes.

1 Indledning

Emnet for denne artikel er nordiske retskrivningsordbøger og forskellige problemer i forbindelse med sådanne ordbøgers kompetence- og autoritetsforhold. Hovedvægten ligger på danske forhold, men også retskrivningsordbøgernes status i Norge og Sverige (og i et vist omfang Island) inddrages i fremstillingen. Set i relation til konferencens overordnede tema, *ordbogen og ordbogsbrugerens*, drejer mit indlæg sig altså om kompetence- eller autoritetsforholdet mellem de to parter. Eller sagt på en anden måde: Synsvinklen er her den samfundsmæssige hvor ordbogen primært ses som myndigheden, ordbogsbrugerens som borgeren.

2 Retskrivningsordbogen som genre

Jeg vil indledningsvis give en kort karakteristik af genren retskrivningsordbog. En retskrivningsordbog er i sin reneste form en fortegnelse over stavemåderne af ordene i et givet sprog. Retskrivningsordbogens funktion er at meddele de enkelte ords ortografiske klædedragt – og principielt ikke andet. Retskrivningsordbogen skal man kunne bruge når man søger oplysninger om hvordan et bestemt ord – som man i princippet ved alt muligt andet om end lige netop dets stavemåde – skal ortograferes.

Denne ortografiske oplysning kan man som bekendt kun få hvis man kender den i forvejen – eller hvis man har en kvalificeret mistanke om hvor man skal søge. Det er det der er retskrivningsordbogens første paradoks: Det man ønsker at få at vide, skal man helst vide i forvejen, eller sagt lidt anderledes: Man slår egentlig ikke op i en retskrivningsordbog for at få ny viden, men primært for at få bekræftet en viden man har i forvejen.

Et andet paradoks ved retskrivningsordbøger er at de slet ikke er ordbøger. Når man slår op på et ord, får man blot at vide at ordet eksisterer i den form som man har slået op på – egentlig ikke andet. En retskrivningsordbog kan i en vis forstand sammenlignes med en telefonbog der kun indeholdt abonnenternes numre, men ikke gav oplysninger om deres navne og adresser.

2.1 Ordbog eller ordliste?

Det er altså tæt på at være falsk varebetegnelse når man kalder retskrivningsordbøger for retskrivningsordbøger, og det ville sådan set være mere dækkende hvis man i stedet kaldte dem retskrivningsordlister. Og det gør man jo faktisk også nogle steder.

I Sverige har man siden 1874 haft *Svenska Akademiens ordlista* (SAOL) og siden 1973 desuden skoleretskrivningsordbogen med navnet *Skolordlista* (fra 1988 *Svensk skolordlista*).

I Norge har man traditionelt for bokmåls vedkommende talt om retskrivningsordbøger, således om *Tanums store rettskrivningsordbok*, der er udkommet siden 1940. For nynorsks vedkommende har man talt om ordlister, således fx Alf Helleviks *Nynorsk ordliste*, der måske også har heddet sådan på grund af dens relativt begrænsede omfang. Med de seneste skud på stammen af norske retskrivningsordbøger er man imidlertid også i Norge gået over til i øget udstrækning at tale om retskrivningsordliste i stedet for retskrivningsordbog, nemlig *Bokmålsordlista. Rettskrivningsordliste for skole, hjem og kontor* (1992), og *Nynorskordlista. Rettskrivningsordliste for skole, heim og kontor* (1996).

Også på Island taler man om retskrivningsordbøger: Halldór Halldórsson: *Stafsetningarorðabók með skýringum* og Baldur Jónssons *Réttritunarorðabók handa grunnskólum*. De to islandske ordbøger indeholder dog væsentligt mere end det rent ortografiske: Halldórs ordbog er forsynet med ordforklaringer – hvad Svenska Akademiens *ordlista* faktisk også er. Og Baldur giver i sin ordbog en række eksempler på ordenes praktiske anvendelsesmuligheder, og giver bøjningsparadigmer, fraser og faste udtryk.

Man kunne på baggrund af forholdene i Norge og Sverige overveje om det ikke ville være rimeligt at omdøbe den danske retskrivningsordbog til retskrivningsordliste. Det er der imidlertid ikke nogen planer om. Det hænger først og fremmest sammen med traditionen – vi har aldrig talt om andet end retskrivningsordbøger i Danmark – og med at ordet *ordliste* giver nogle associationer om et beskedent omfang der passer ret dårligt med en omfattende bog på mere end 650 sider. Og i øvrigt indskrænker *Rettskrivningsordbogen* sig ikke til at give oplysninger om ordenes stavemåder, men giver faktisk også oplysninger og normanvisninger på andre punkter, først og fremmest mht. bøjning og orddannelse. Hertil kommer at den danske retskrivningsordbog jo indeholder en omfattende samling af retskrivningsregler.

3 Rettskrivningsordbogen som autoritet

Enhver ordbog er som bekendt en autoritet i den forstand at den af brugerne anvendes som norm eller vejledning når de selv skal producere tekster, eller når de skal vurdere sprogbrug som er produceret af andre. Specielt når det drejer sig om ortografien, kan enhver ordbog da også i praksis fungere som autoritet. Hvis man kun er interesseret i hvordan et bestemt ord staves, er det i praksis ligegyldigt om man finder det i en tosproget ordbog, i en fremmedordbog eller synonymordbog eller betydningsordbog eller i en decideret retskrivningsordbog.

At det forholder sig sådan, skyldes bl.a. at der bag de mange forskellige ordbøger ligger en ortografisk standard eller norm som ordbøgerne bestræber sig på at følge. Denne ortografiske norm er i de nordiske lande kodificeret i de enkelte landes officielle retskrivningsordbøger, dvs. retskrivningsordbøger som af de kompetente og relevante myndigheder i landet har fået tillagt en bestemt kompetence og nogle bestemte beføjelser til at fastlægge eller publicere den officielle retskrivning.

I Danmark er den officielle retskrivningsordbog Dansk Sprognævns *Retskrivningsordbogen* hvis seneste udgave kom i 1996. I Norge er de mest officielle retskrivningsordbøger *Bokmålsordlista* (1992) og den tilsvarende *Nynorskordlista* (1996). Og i Sverige er den officielle retskrivningsautoritet først og fremmest *Svenska Akademiens ordlista* (suppleret med skoleordbogen *Svensk skolordlista*).

4 Retskrivningsordbog og sprognævn

De tre ovenfor nævnte officielle ordbøger har i forskellig grad deres udspring i de nationale nordiske sprognævn – Dansk Sprognævn, Norsk språkråd og Svenska språknämnden – og henter i forskellig grad deres autoritet i de nationale sprognævn.

4.1 Dansk Sprognævn

Forbindelsen mellem sprognævn og officiel retskrivningsordbog er i Danmark stærkere end i Norge og Sverige. Det har den altid været – altid vil her sige siden 1955 da Dansk Sprognævn blev oprettet – og den nære sammenhæng er blevet slået fast og præciseret i de to nye love om henholdsvis Dansk Sprognævn og dansk retskrivning som er vedtaget af det danske Folketing i foråret 1997, med ikrafttræden 1. august 1997 (*Lov nr. 320 om Dansk Sprognævn og Lov nr. 332 om dansk retskrivning*, begge af 14.5.1997).

I loven om Dansk Sprognævn fastslås det i § 1, stk. 1, at Dansk Sprognævn bl.a. har til opgave ”at fastlægge den danske retskrivning”, og det bestemmes i § 2, stk. 1, at denne retskrivning skal offentliggøres i den officielle danske retskrivningsordbog, som det tillige er Dansk Sprognævns opgave at redigere og udgive. På samme måde står der i § 1, stk. 1, i loven om dansk retskrivning at ”Dansk retskrivning fastlægges af Dansk Sprognævn og offentliggøres i Dansk Sprognævns retskrivningsordbog”.

Om Dansk Sprognævns beføjelser fastsættes det i øvrigt i sprognævnens § 2 at nævnet på egen hånd – uden at spørge – kan ”foretage ændringer og ajourføringer af ikkeprincipiel karakter” (stk. 2), mens ændringer ”af principiel karakter” først skal godkendes af kulturministeren, der inden en evt. godkendelse skal forelægge sagen for undervisningsministeren (stk. 3).

Sådan har vi i Dansk Sprognævn egentlig altid opfattet nævnets opgaver og beføjelser mht. retskrivningen – og på samme måde har man opfattet forholdet i de relevante ministerier (Kulturministeriet og Undervisningsministeriet), og også i offentligheden har man set sådan på sagen og på kompetenceforholdene – men det er først nu at det helt klart og eksplicit er blevet udtrykt fra officiel side at det forholder sig sådan.

I den tid Dansk Sprognævn har eksisteret, har nævnet udgivet to retskrivningsordbøger. I 1955 udsendtes *Retskrivningsordbog*, der imidlertid ikke var redigeret af nævnet selv. Og i 1986 udkom *Retskrivningsordbogen* (2. udg., 1996) som den første officielle danske retskrivningsordbog der både var redigeret og udgivet af Dansk Sprognævn.

Officiel retskrivning har traditionelt først og fremmest været skolens retskrivning, dvs. den retskrivning som skolen skulle lære eleverne, og den retskrivning som eleverne skulle bruge i deres skriftlige arbejder, herunder deres eksamensopgaver. Den officielle retskrivning har dog også i et vist omfang været forpligtende i den offentlige forvaltning uden for skolen. For Danmarks vedkommende har statsadministrationen således i de seneste ca. 50 år været forpligtet til at følge

den officielle retskrivning. Og med den nye lov om retskrivning fra 1997 er også resten af den offentlige forvaltning inddraget. Det vil sige at kommuner, amter og regionale myndigheder mv. fra 1. august 1997 skal følge den officielle retskrivning.

4.2 Norsk språkråd

Også i Norge spiller sprognævnet – Norsk språkråd – en vigtig rolle for retskrivningen. Retskrivningen er ganske vist ikke nævnt i loven om Norsk språkråd, men derimod i språkrådets vedtæger (fastsat ved kgl. resolution, senest 10.1.1992), § 5. Språkrådet får her fuldmagt til at træffe endelig beslutning mht. normeringen inden for en række generelle retskrivningsområder: forkortelser, tegnsætning, datering og andre taludtryk, store og små bogstaver, særskrivning eller sammenskrivning (ét eller flere ord) og orddeling.

Derudover får Norsk språkråd fuldmagt til at normere mht. stavemåder og bøjningsformer af enkeltord for så vidt angår nye ord og andre ord som ikke tidligere er normeret i norsk. Når det drejer sig om gennemgribende ændringer af hele systemer og om ændringer i stavning eller bøjning af enkeltord som allerede er normeret i norsk, skal de forelægges for ministeriet til godkendelse.

Norsk språkråd har således ganske vidtgående beføjelser når det drejer sig om at fastlægge den officielle norske retskrivningsnorm. Derimod er redaktion og udgivelse af officielle retskrivningsordbøger for de to norske målformer ikke anført blandt de opgaver som pålægges språkrådet i dets vedtægter.

Den traditionelle – i praksis officielle – retskrivningsordbog i Norge er for bokmål Sverdrup & Sandvei: *Tanums store retskrivningsordbok*, der er udkommet i 7. udgaver siden 1940 (seneste udgave 1989). Siden 4. udg. (1974) har bogen indeholdt formuleringer af typen: ”Skrivemåter og bøyningsformer er gjennomgått av Norsk språkråd”. Norsk språkråd har således i adskillige år også haft indflydelse på publiceringen af den officielle retskrivningsnorm, og i 1986 udkom der to bøger som betegner en højere grad af engagement fra språkrådet med henblik på redaktion og udgivelse af de officielle retskrivningsordbøger. Det drejer sig om de store ordbøger *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka*, der er udarbejdet af Norsk leksikografisk institutt ved Universitetet i Oslo i samarbejde med Norsk språkråd. Begge bøger har undertitlen ’definitions- og retskrivningsordbog’ og er altså mere end blot retskrivningsordbøger, men lægger i øvrigt vægt på at meddele de relevante oplysninger om fx hoved- og sideformer mv. der er nødvendige for at de kan fungere som fuldgode og ajourførte retskrivningsordbøger.

I 1992 kom der en bog der bragte Norge et skridt nærmere til en egentlig statsredigeret og -produceret retskrivningsordbog, nemlig *Bokmålsordlista. Rettskrivningsordliste for skole, hjem og kontor*, udarbejdet af Avdeling for leksikografi ved Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, Universitetet i Oslo, og Norsk språkråd. Da bogen kom, forhørte vi os hos sekretariatet ved Norsk språkråd i Oslo om forholdet mellem den og *Tanums store retskrivningsordbog* og fik det svar at *Bokmålsordlista* måtte betragtes som den ”mest officielle” og den der har ret i tilfælde af uoverensstemmelser mellem de to ordbøger. En tilsvarende autoritativ status må tillægges *Nynorskordlista*, der udsendtes i 1996.

4.3 Svenska språknämnden

I Sverige spiller sprognævnet – Svenska språknämnden – ligeledes en rolle for fastlæggelsen og publiceringen af den officielle ortografi. Men i modsætning til i Danmark og Norge er der i Sverige tale om en indflydelse som knap nok kan siges at hvile på et formelt eller officielt grundlag.

Retskrivningen er således overhovedet ikke nævnt i vedtægterne for Svenska språknämnden, og så vidt jeg ved, er der heller ikke andre steder tillagt nævnet beføjelser mht. normeringen af officiel svensk ortografi.

Den traditionelle – i praksis officielle – svenske retskrivningsordbog er *Svenska Akademiens ordlista* (SAOL), hvis 1. udg. kom i 1874, og hvis seneste udgave er 12. udg. fra 1998. Som navnet siger, er det Svenska Akademien, og altså ikke Svenska språknämnden (tidligere: Nämnden för svensk språkvård), der står bag ordbogen. Svenska språknämnden har dog haft en vis indflydelse på ordbogens senere udgaver. Fx fremgår det af forordet til 11. udgave fra 1986 at nævnets sekretariat har læst og kommenteret hele ordlisten. Der er i øvrigt grund til at være opmærksom på at SAOL først med 9. udg. fra 1950 kom i fuld overensstemmelse med den officielle ministerielle retskrivning, og først i 1951 kunne ministeriet udsende et officielt brev til Skolöverstyrelsen om at SAOL uden indskrænkninger gjaldt som retskrivningsnorm. Det er i denne forbindelse en interessant detalje at brevet fra skoledirektionen specifikt angår ordbogens 9. udgave fra 1950, og at ”autorisationen” ikke er blevet gentaget ved udsendelsen af 10. udg. i 1973. Det betyder at SAOL formelt set ikke længere er det officielle grundlag for retskrivningen i Sverige. At SAOL imidlertid stadig i praksis er normgivende for svensk retskrivning, er der derimod ikke tvivl om.

Samme år som 10. udg. af SAOL udkom – altså i 1973 – udsendte Svenska språknämnden sammen med Svenska Akademien en ”gemensamt” udarbejdet skoleretskrivningsordbog, *Skolordlista* (fra 3. udg., 1988, med navnet *Svensk skolordlista*). Man kan herefter beskrive situationen i Sverige sådan at den officielle retskrivning publiceres via to kanaler: dels via en ”voksenudgave” til samfundet som helhed: *Svenska Akademiens ordlista* (SAOL), og dels via en skoleudgave: *Svensk skolordlista*.

4.4 Íslensk málnefnd

Om Island skal det her blot nævnes at det efter loven om Íslensk málnefnd (*Lög um Íslenska málnefnd*) af 21.5.1984 er en af nævnets opgaver at udgive en retskrivningsordbog, og at den tidligere nævnte skoleretskrivningsordbog af Baldur Jónsson kan siges at være det første skridt i retning af en mere omfattende officiel islandsk retskrivningsordbog.

5 Retskrivningsordbogen og andre ordbøger

I det følgende indsnævres synsvinklen til rent danske forhold, nemlig til nogle betragtninger over forholdet mellem den officielle danske retskrivningsordbog og andre danske ordbøger.

Man kunne her stille spørgsmålet om hvilke konsekvenser for brugen af andre ordbøger det har at Dansk Sprognævns Retskrivningsordbog har den autoritative status som den har. Betyder det fx at alle dem der er forpligtet til at følge den officielle danske retskrivning, er nødt til at anskaffe sig Sprognævnets ordbog?

Svaret på dette spørgsmål er nej. Det fremgår bl.a. af de bestemmelser der findes for brugen af ordbøger ved folkeskolens afgangsprøver i dansk, dvs. ved de prøver der holdes når eleverne efter 9. eller 10. skoleår forlader folkeskolen. Det hedder her i den seneste bekendtgørelse fra 1995:

Ved den skriftlige del af prøven må der anvendes alle ordbøger, der er i overensstemmelse med gældende retskrivning, som den er fastsat af Dansk Sprognævn. [Tilsvarende i § 38, stk. 3, om folkeskolens udvidede afgangsprøve i dansk].

Eleverne er altså ikke bundet til at bruge en bestemt ordbog. Men det fastsættes dog ikke desto mindre at de anvendte ordbøger skal være i overensstemmelse med den retskrivning der er fastsat af Dansk Sprognævn.

Spørgsmålet er så hvad det vil sige. Hvor høj en grad af overensstemmelse kræves der for at en ordbog er tilladt som hjælpemiddel? Eller sagt lidt anderledes: Hvor mange uoverensstemmelser kan der accepteres før en ordbog har tabt sin ret til at komme med til eksamensbordet?

Et krav om fuld overensstemmelse med den gældende retskrivning kan der ikke være tale om. Det er der nemlig kun én ordbog der lever op til, og det er Sprognævnets egen til enhver tid gældende udgave af *Retskrivningsordbogen*, der jo simpelthen er den ordbog der definerer hvad der er gældende retskrivning.¹

Og går man til andre ordbøger, er det normalt heller ikke svært at finde uoverensstemmelser med *Retskrivningsordbogen*. De indeholder alle sammen fejl i den forstand at de nogle steder anfører former som er i strid med formerne i den officielle ordbog, men det er næppe nok til at de ikke skulle kunne bruges ved prøverne. Flere af dem erklærer da også selv at de er i overensstemmelse med den gældende retskrivning, således Axelsen mfl.: *Retskrivningsordbog* (1996) og *Politikens Retskrivnings og Betydningsordbog* (1994). Den sidstnævnte proklamerer endda frejdigt på omslagets forside at den "må bruges til eksamen". Og det må den da nok også. For både den og de øvrige ordbøger der appellerer til sprogbrugerne i skolen, anerkender Sprognævnets retskrivning som det ideal det gælder om at være i overensstemmelse med.

Det er muligvis denne – som regel erklærede – bestræbelse på at være i overensstemmelse med den gældende retskrivning der gør at andre ordbøger end *Retskrivningsordbogen* må siges at opfylde kravet til hjælpemidler ved afgangsprøverne. Der er i hvert fald ingen ordbøger der har været forelagt til prøvelse hos det danske Undervisningsministerium og er blevet godkendt til brug ved prøverne – lige så lidt som der, så vidt jeg ved, er nogen ordbøger der er dumpet ved en sådan ministeriel kontrol.

Sætter man sagen på spidsen, må man altså kunne sige at enhver ordbog der hævder at den er i overensstemmelse med Sprognævnets retskrivning, kan medbringes og bruges ved eksamen.

Man må bare være klar over at der er en vis risiko ved denne frihed. At undervisningsmyndighederne tillader at man bruger stort set en hvilken som helst ordbog ved eksamen, er nemlig ikke ensbetydende med at de samme myndigheder godkender enhver af disse ordbøger som vurderingsgrundlag. Som facitliste ved folkeskolens afgangsprøve i retstavning er der således kun én ordbog der gælder. Det er Sprognævnets ordbog, og det er der ikke noget nyt i – sådan har det været så længe der har været holdt prøver i retstavning ved afslutningen af folkeskolen. Det har betydet at

¹ For 1986-ordbogens vedkommende må man dog tillige regne med at Degne Distribs piratudgave af *Retskrivningsordbogen, Retstavning her og nu* (1987), der for den alfabetiske dels vedkommende var en minutøs afskrift/skanning af den officielle ordbog, levede op til kravet om fuld overensstemmelse med den gældende retskrivningsordbog.

det har været den form der stod i *Retskrivningsordbogen* der var den korrekte, også i de (ret få) tilfælde hvor en anden – i øvrigt tilladt – ordbog har haft en anden form. De gældende bestemmelser frihed til at bruge næsten en hvilken som helst ordbog ved prøven i retstavning er dermed tæt forbundet med en risiko for at der i den ordbog man benytter, er en fejl som gør at man får en lavere karakter end man ville få hvis man havde brugt *Retskrivningsordbogen*.

Det nej som jeg ovenfor gav som svar på spørgsmålet om sprogbrugernes forpligtelse til at anskaffe sig Sprognævnets retskrivningsordbog, er altså et nej med betydelige modifikationer. Hvis man vil være helt sikker på at være i overensstemmelse med den officielle danske retskrivning, er der ingen vej uden om dens primære publiceringskanal. At der så ikke desto mindre vil være adskillige sprogbrugere som, selvom de har slået op i *Retskrivningsordbogen*, kommer til at producere skrivemåder som ikke er i overensstemmelse med normen, er en anden sag. Det hænger sammen med hele problematikken omkring den pædagogiske formidling af den officielle ortografiske norm. Det er et presserende problem – ikke mindst under synsvinklen *ordbogen og ordbogsbrugeren* – som ikke kan siges at være tilfredsstillende løst med de indtil nu udsendte officielle retskrivningsordbøger, men som i øvrigt ligger uden for rammerne af denne artikel.

Litteratur

Ordbøger

Axelsen, Jens mfl. 1996: *Retskrivningsordbog*. København: Gyldendal.

Baldur Jónsson (red.) 1989: *Réttitunarorðabók handa grunnskólum*. Rit Íslenskrar málnefndar 4. Reykjavík: Námsgagnastofnun og Íslensk málnefnd.

Bokmålsordboka. Definisjons- og rettskrivningsordbok 1986, 2. udg. 1993. Utarbeidet av Avdeling for bokmål ved Norsk leksikografisk institutt, Universitetet i Oslo, i samarbeid med Norsk språkråd. Redaksjon: Marit Ingebjørg Landrø og Boye Wangensteen. Oslo: Universitetsforlaget.

Bokmålsordlista. Rettskrivningsordliste for skole, hjem og kontor 1992. Utarbeidet av: Avdeling for leksikografi ved Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, Universitetet i Oslo, og Norsk språkråd. Redaktør: Boye Wangensteen. Oslo: Universitetsforlaget.

Dansk Sprognævn 1986, 2. udg. 1996: *Retskrivningsordbogen*. København: Gyldendal (1. udg.), Aschehoug (2. udg.).

Halldór Halldórsson 1994 (1. udg. 1947): *Stafsetningarorðabók með skýringum*. 4. udg. Reykjavík: Almenna Bókfélagið.

Hellevik, Alf 1989.: *Nynorsk ordliste*. Større utgåve. 6. udg. Oslo: Det Norske Samlaget.

Nynorskordboka. Definisjons- og rettskrivningsordbok 1986, 2. udg. 1993. Utarbeidd av Avdeling for nynorsk ved Norsk leksikografisk institutt, Universitetet i Oslo, i samarbeid med Norsk språkråd. Redaksjon: Marit Hovdenak mfl. Oslo: Det Norske Samlaget.

Nynorskordlista. Rettskrivningsordliste for skole, heim og kontor 1996. Utarbeidd av Avdeling for Leksikografi ved Institutt for Nordistikk og Litteraturvitskap, Universitetet i Oslo, i samarbeid med Norsk språkråd. Hovudredaktør: Marit Hovdenak. Oslo: Det Norske Samlaget.

Politikens Retskrivnings- og Betydningsordbog 1994, 2. udg. 1996. København: Politikens Forlag.

Retskrivningordbog 1955. Udg. af Dansk Sprognævn. København: Gyldendal.

Retstavning her og nu 1987. Farum: Degne Distrib.

SAOL = Svenska Akademiens ordlista.

Skolordlista 1973, 2. udg. 1980, 3. udg. (med navnet *Svensk skolordlista*) 1988. Utg. av Svenska Akademien och Nämnden för svensk språkvård. Stockholm: Esselte Studium.

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket 1986 (1. udg. 1874). 11. udg. Stockholm: Norstedts.

Sverdrup, Jakob/Marius Sandvei 1989 (1. udg., 1940): *Tanums store rettskrivningsordbok*. 7. udg. (Oprindelig: *Norsk rettskrivningsordbok*). Oslo: Kunnskapsforlaget.

Anden litteratur

Allen, Sture/Bengt Loman/Bengt Sigurd 1986: *Svenska Akademien och svenska språket. Tre studier*. Stockholm: Norstedts.

Bekendtgørelse nr. 639 af 21.7.1995 om folkeskolens afsluttende prøver m.v. og om karaktergivning i folkeskolen.

Bekendtgørelse af 4.9.1997 om Dansk Sprognævns virksomhed og sammensætning.

Jacobsen, Henrik Galberg 1996: *Og andre ordbøger. I: Nyt fra Sprognævnet 1996/4*. København: Dansk Sprognævn, 6–9.

Jacobsen, Henrik Galberg 1997: *Ordrede forhold. Om rettskrivningsloven og sprognævnetsloven. I: Nyt fra Sprognævnet 1997/3*. København: Dansk Sprognævn, 1–5.

Johannisson, Ture/Gösta Mattsson 1974: *Svenska Akademiens ordlista under 100 år*. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 55. Stockholm: Esselte Studium.

Lög um Íslenska málnefnd (samþykkt á Alþingi 21.5.1984).

Lov nr. 320 af 14.5.1997 om Dansk Sprognævn.

Lov nr. 332 af 14.5.1997 om dansk rettskrivning.

Lov av 18. juni 1971 om Norsk språkråd.

Lundeby, Einar/Leif Mæhle/Oddrun Grønvik (red.): *Fornyning og tradisjon. Språkvern og språkrøkt 1972–1988*. Oslo: Norsk språkråd/Cappelen.

Nämnden för svensk språkvård 1973 og första halvåret 1974. 1974. I: *Sprog i Norden 1974*. København: Gyldendal, 14–15.

Stadgar för Svenska språknämnden, juli 1995.

Stähle, Carl Ivar 1970: *Det nordiska rättstavningsmötet 1869 och hundra års svensk rättstavning. I: Sprog i Norden 1970*. København: Gyldendal, 5–36.

Svenska Språknämnden 1971 (1. udg. 1947): *Skrivregler*. Skrifter utgivna av Nämnden för svensk språkvård 4. Stockholm: Läromedelsförlagen.

Svenska språknämnden 1991: *Svenska skrivregler*. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 77. Stockholm: Almquist & Viksell.

Vedtekter for Norsk språkråd, 10.1.1992.

Vikør, Lars S. 1988: *Språkplanlegging. Prinsipp og praksis*. Oslo: Novus Forlag. Specielt s. 92–95.